

Elfizetési árak és helyben vidéken

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ujvidék.

Petőfi-utca 47. szám,

ahova a lap szellemi s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Part Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Ujvidék ünnepe.

Valóságos ünnepe volt Ujvidéknek e hó 2-án, midőn a jövő demokratikus Magyarország kiépítését, nagygyá tételét célzó általános, egyenlő és titkos választójog tárgyában hirdetett népgyűlés megtartott. A tárgy rendkívüli nagy hordereje, fontossága és aktualitása egyfelől, másfelől pedig a népgyűlés komolyságának megfelelő nyugodtság és minden rendőri beavatkozást feleslegessé tevő rendünnepi jellegét kölcsönöztek a népakarat tüntető, szabad megnyilvánulásának.

A népgyűlésről bizonyára nem jóakarattól előre terjesztett rémhírek, melyek általános strájkokról, verekedésről, sőt forradalomról suttogtak, annyira, hogy a rendőrség teljes létszámban kivonult, katonaság készenlétéről is gondoskodva volt, de még a tanuló ifjuságnak az utcára sem volt szabad kimenni stb., rosszakaratu híreszteléseknek, egészségtelen agyban fogamzott rémmeséknek bizonyultak.

Az ujvidéki polgárság, az ujvidéki munkásság ezuttal is fényesen dokumentálta politikai érettségét s hogy távol van tőle minden támadás és bántásnak még szándéka is, ha őt nem bántják. A szociáldemokrata párt vezetősége vállalta a felelősséget a rend tartásáért s e vállalt kötelezettségeért nagy körültekintéssel, komoly higgadsággal és kellő tapintattal helyt is állott, aminek konstatálása kétszerte jobban esik, ha a budapesti forradalmi jelenetekre gondolunk.

A népgyűlést az a körülmény tette ünnepélyessé, hogy nemcsak helybeli hívei az általános vál. jognak vettek részt, a tanítók úgy Ujvidékről, mint a vidékről is testületileg csatlakoztak e mozgalomhoz, hanem megjelentek nagy számmal a vidék — Karióca, Ruma, Nagybecskerek stb. — radikális szerbjei is küldöttségileg egy-egy előkelő vezérrel az élén és megjelentek a Liga, a szociáldemokrata párt képviselői Budapestről, továbbá Balla Aladár, Dr. Antunovich József, Bakonyi Samu, Fernbach Károly orsz. képviselők és maga *Justh Gyula* is, a függetlenségi és 48-as párt országosan ünnepelt tántoríthatlan, lelkes vezére.

Az itt megnyilvánult népakarat méltóan sorakozik az országzserte uralkodó hangulathoz, mely többé el nem fojtható s kizárólag az általános, egyenlő és titkos választójogban látja alkotmányunk, az ország függetlenségének biztosítékát s a gyökeréig korrumpált, vad erkölcsű mai rendszer megdőlését. Nem panem et Circenses után sóvárrog ma a közhangulat, hanem: elviselhetlen terhei mellett *adjatok jogot is a népnek!*

A népgyűlés.

Valamivel 2 óra után érkezett meg kíséretével együtt *Justh Gyula*, akit a több ezer főnyi közönség szünni nem akaró éljen és zsvivó kiáltásai fogadtak. A népgyűlést Dr. Hadzsi Koszta nyitotta meg, akit a radikális párt részéről elnöknek választottak, míg Lovrekovich Ferenc a függetlenségi, Hajdu Sándor a szociáldemokrata párt részéről lettek a népgyűlés elnökeivé. Lovrekovich, Dr. Hadzsi és Hajdu rövid felszólalásai után *Justh Gyula* beszélt majd egy óra hosszat s beszédét mindvégig nagy tetszés, élénk figyelem és ismételt felhangzó sűrű tapsok, helyeslések kísérték.

Az a nagy lelkesedés, t. polgártársaim — agymond — amelyet az Önök részéről tapasztalok, még jobban megerősít abban a hitemben, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz. Meggyőz abban a hitemben, hogy Magyarország jövődjét, jövőndő fejlődését, függetlenségét, Magyarországnak a szabadságát egyedül és kizárólag az általános, egyenlő, titkos szavazati jog behozatalával, a demokratikus haladás biztosításával lehet megalapozni. Ha most tisztelt barátaim, végig tekintünk a lefolyt két esztendő siralmas területén, mit tapasztalunk? Minden szomorúság mellett, amely minket éri, egy igen öröndetes jelenséggel találkozhatunk. Amikor én most két éve s különösen egy éve megindultam a nagy agitációs körutamba a nemzet erőviszonyaival egyáltalában nem arányban álló katonai tulterjeszkedés ellen és az általános választójog érdekében, mit tapasztaltunk? Azt tapasztaltuk, hogy Magyarországnak fájdalom, nagyon sokan gátlói az általános választójognak. És ma örvendetesen tapasztalhatjuk, hogy azok is, akik előbb nagy aggodalommal voltak eltelve az általános választójog behozatalával szemben, azok is, vagy azok közül is igen sokan odaálltak már a mi táborunkba, úgy, hogy az én fel fogásom szerint ma már egy olyan ellenállhatatlan nagy erő áll az általános szavazati jog mellett ebben az országban, hogy azt sem erőszakkal, sem jó szóval, sem hitegetéssel, sem ámitással továbbra megakasztani nem lehet. Ez az a nagyon öröndetes esemény, amelyre itt, első sorban kellett rámutatnom; rá kellett mutatnom arra, hogy ma már a demokratikus haladás eszméje Magyarország óriási nagy többségében a további békés fejlődésre elengedhetetlen követelményképp jelöltetett meg és rá kell mutatnom arra, hogy ezen egy esztendő küzdelem eredménye az, hogy ma már az országnak óriási nagy többsége áll rendületlenül az általános, egyenlő és titkos szavazati jog mellett.

Behatóan foglalkozott ezután a választójog ellenségeinek üres kifogásaival, fondorlataival, Széll Kálmán óta minden kormány, Tisza, Khuen és most Lukács miniszterelnökök a sötétbe való ugrásnak tartják a választóreformot és a statisztikai adatok feldolgozását várják. Hogy Khuen bukásával a rendszer nem változott, példa reá a zentai választáson elkövetett, még Khuen korszakát is felülmúló, hallatlan erőszakoskodások. Magyarország sorsa lelkiismeretlen elnökök kezébe van letéve: lelkiismeretlen elnök kezébe a választásokon és lelkiismeretlen elnök kezébe a képviselőházban.

Tisza házelnök minden képzeletet felülmúló jogtiprásainak kellő világításba helyezése után az ellenzék egyesüléséről következőleg nyilatkozott:

Rájött az ellenzék arra, hogy egyesiten kell az erőket, hogy mindenkit, aki az általános választójogot akarja, egy táborba kell összehozni. Azt mondja a miniszterelnök, hogy a kisebbség nem diktálhat a többségnek. Helyes. Mi magunk részéről nem is vindikáljuk magunknak, de azt megköveteljük, hogy ne hagyjon magának diktálni olyanok által, akik az általános választójog behozatalát semmi körülmények között sem helyeslik, ne hagyjon magának diktálni olyanokkal, akik nemrég, most két év előtt is, a főrendiházban fölhívták a főrendeket ellenállásra az általános választójog ellenében. Ezekkel hagy magának diktálni, sőt nemem mondan, teljesen karmaik közé került a mostani miniszterelnök. Azokkal azonban nem hagy diktálni magának, akik az általános szavazati jogot akarják, pedig az az ő programjukban is benn volt, itt van a körmőcányai beszéde, ahol kijelenti, hogy általában nem fél az általános választójog behozatalától. Tehát a lelkiismerete diktáljon, a programja, az a program, amelyet Khuen hirdetett több beszédében is a képviselőházban. Diktáljon neki Magyarország jövőndő sorsa, ez hozza őt abba a kényszerhelyzetbe, ha más nem tudja, Magyarország jövőndő sorsa, mert ez az ország erős, vagyonos, gazdag, szabadságának teljes élvezetében csak akkor lesz, ha a demokratikus haladás ösvényére lépve, behozzuk az általános szavazati jogot.

Az ellenzék összejött és igyekezett megállapodásra jutni. A közös ellenzéki program, ha nem is felel meg teljesen az én ideális fölfogásomnak, de mindenesetre egy olyan erős lépés a demokratikus haladás terén, hogy mindannyian nyugodt lelkiismerettel vállalhatjuk a felelősséget azért, ha amit közösen megállapítottunk, keresztül is tudjuk vinni. A tervezetből mindenki láthatja, hogy ott, miután nagy a mai képviselőházban az ellenszenv az általános választójog ellen, bizonyos engedelményeket tettünk úgy az általános választójog terén, mint a titkos szavazás kérdésében is. Ez föltétlenül az az első lépés, amely első lépés szükséges ahhoz, hogy Magyarország teljesen a demokrácia útjára juthasson. Mődjában lesz azután a következő képviselőháznak ezt tovább fejleszteni, de mondhatom, hogy az adott viszonyok között, amikor a mai képviselőházban olyan rettenő nagy ellenállást fejtenek ki, akkor ez maga óriási vívmány és nyereség lenne a magyar nemzet javára. Megmutatta az egyesült ellenzék azt, hogy hajlandó a békés kiegyenlítés útján elmenni a végső határig, de az egyesült ellenzék arra is kész, hogy ha pedig ez a mi előzékenységünk nem is fog eredményre vezetni, akkor mi a házzszabályokban és törvényben megengedett minden eszközzel folytatni fogjuk a legözhetetlen harcot. (Tomboló éljenzés és tapsvihar.)

Ezután Bakonyi Samu szünni nem akaró zajos éljenzés és tapsvihar közben tartott beszédében visszaemlékezett Ujvidék város volt képviselőjének, Teleki Árvéd grófnak két év előtti beszámolójára, amikor az önálló nemzeti bank érdekében folytattak nagy küzdelmet. Nem jutottunk eredményhez — agymond — amiatt a választói törvény miatt, amely 65 esztendő óta változatlanul teszi lehetetlenné a magyar nemzetnek a 48-as demokratikus haladásának örvényesítését s azért ennek a harcunknak a sajnálatos eredményéből le kellett vonnunk azt az ellenállhatatlan tanuságot, hogy a függetlenségi és 48-as

pártnak mindenképp az a kötelessége, hogy programjának legsarkalatosabb tételét, az általános választójogot választójogot valóítsa meg, mert csak annak segítségével szerezhetik meg nemzetünknek azt az erős fegyvert, amelylyel vissza tudjuk verni ellenségeinket, amelynek segítségével ki tudjuk vinni ennek a nemzetnek újabb ezer esztendőre a kultura, a szabadság minden áldását. A politikai erköles legdurvább lábballá tiprása az a magatartás, amelyet a kormánypartii képviselők nagy része tanúsít, akik az általános szavazati jog hirdetésével kaptak mandátumot és most — mint Ujvidék városának képviselője, Slezák Lajos is — eszerben hagyják az általános választójogot.

Ezután Klárik Ferenc, a szociáldemokrata párt, Dr. Ormos Ede, a választójogi liga nevében mondott hatásos beszédet. Fernbach Károly a zentaiak ünnepies lelkesedését és üdvözlését tolmácsolja s gyújtó szavakban arra buzdít, hogy magyar, német és szerb fogjon itt kezét a közös hazá javára.

Az általános, egyenlő, titkos választójog szükségességét fejtegették még Krasszojevics György, Tyosztits Milán s Vukicsévits. Női szónok is volt: Schwimmer Róza személyében, aki a nők választójogát követeli.

Tomies Jasa nagy tetszés mellett mutatótt rá, hogy nincs igazuk azoknak, akik csak a legmagasabb intelligenciának akarnak választójogot adni. Minden változik, minden fejlődik, csak a választójog maradjon a régi? Biztosította a függetlenségi pártot ezután, hogy nemzeti törekvéseiben és a jogegyenlőséget való harcában a szerb radikális pártot mindenkor maga mellett találja.

A népgyűlés ezután egyhangú lelkesedéssel fogadta el a következő határozati javaslatot:

„A népgyűlés azon álláspontból indul ki, hogy a nyugodt és alkotmányos fejlődés alapfeltétele a nép igazi és hamisítatlan megnyilatkozása a képviselőválasztások alkalmával. A mostani választási törvény teljesen lehetetlenné tette ezt és ennek sajnálatos következményei közzjogi, politikai, közgazdasági, kulturális és társadalmi viszonyainkban mutatkoznak. Ennek így kellett lennie, mert állami törvényeink az állampolgárok igazi közreműködése nélkül hozattak.

A legutóbbi események tanúságot tesznek arról, hogy az alkotmányosságba vetett hit teljesen megrendült és hogy az eddigi irányban való haladás a legnagyobb megrázkódtatásokat eredményezné. Már teljesen bizonyossá vált, hogy a jog nélküli tömegek felebredtek és nem nézhetik tetlenül, hogy nélkülünk, sőt ellenünk kormányozzanak felettünk. E végből ezen népgyűlés az általános és titkos választójogot követeli a választások tisztaságának biztosításával, hogy ez uton az állampolgárok akarata a törvényhozó testületben félre nem érthető módon érvényesüljön. A népgyűlés felterjesztéssel fordul a törvényhozó testületekhez fenti irányban és követeli, hogy ne akadályoztassék továbbra is az, aminek akadályoztatása a nyugodt és alkotmányos fejlődést feltartóztatná. A népgyűlés elnökségét utasítja ezen határozat azonnali fogantatására.”

Végül Hajdu S., a szociáldemokrata párt titkára arra kéri a megjelenteket, hogy esendben és rendben oszlojanak, ami meg is történt.

HIREK

Lázban a város. A véderőjavaslatok erőszakos megszavaztatásáról szóló első hír kedden ebéd után érkezett ide, az „Est”-nek Kovács szállodához intézett sürgönye alakján. Az általános felhaborodást, elszörnnyüködést keltő hír villamgyorsan terjedt el s azóta uton-utfélen, nyilvános helyeken és otthon csak körül forgott a beszélgetés s mindenki lázas kíváncsisággal várta, kérdezte a részletes eseményeket; ezeket az „Est” hozta meg legelsőnek s ennek érkezését már az állomáson százával várták, kihordóját pedig valóságos ostrom alá vette a közönség; hogy ez a világra szóló parlamenti botrány, mely a magyar alkotmány és parlamentarizmus rombadöntését jelenti, minő végzetes következményekkel fog járni, ki tudná előre megjósolni? A törvény és jogiiprók elleni izgalom, harag és elkecsereedés leirhatatlan!

Urnappja. Ma esütörtökön üli meg a rom. kath. egyház Urnappját, a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletére rendelt ünnepet; nemcsak a templomban lesz ez alkalomból ünnepélyes nagymise, hanem szép időjárás esetén az oltáriszentség körülhordozásával, körmenet is indul a négy világtáj felé felállított oltárokhöz, ahol a 4 evangélium felolvasztatik s az oltáriszentségre vonatkozó imák és énekek mondatnak.

Justh Gyula Ujvidéken. A jun. 2-i választójogi népgyűlés alkalmából Justh Gyula és kíséretében Bakonyi Soma, Fernbach Károly orsz. képviselők, Dr. Antunovich József, a szabadkai függetlenségi párt alelnöke, Klárik Ferenc és Dr. Ormos Ede a választójogi liga s a szociáldemokrata párt budapesti képviselői, a déli gyorsvonattal érkeztek ide s bár a nagynevű függetlenségi pártvezér érkezése csak késon jutott tudomásul s a fogadtatás nagyobb mérvű ünnepélyességére nem is történnhettek meg kellő időben és módon az előkészületek, fogadtatása és bevonulása lelkes, tüntetésszerű ováció számba menő volt. A vasúti állomáson így is nagyszámú közönség jelent meg, mely viharos és lelkes éljenzéssel fogadta Justh Gyulát, ki Dr. Lustig Nándor pártelnök magas szárnyalású üdvözlő beszédét s a lelkes fogadtatást szívélyes szavakban megköszönvén, hosszú kocsisorból kísérve Dr. Balla Aladár volt főispán jobbán a Kovács szállóba hajtatott. Itt rövid ebéd volt, melyen előzetes összebeszélés nélkül is nagyszámú társaság gyűlt egybe. Bár a népgyűlés közel idejére való tekintetből minden szónoklat eleve ki volt zárva, Justh Gyula a reá elhangzott lelkes felköszöntők után, melyeket Dr. Hadzsi Koszta, Dr. Miladinovics Zsárkó (Ruma), Dr. Krasszojevics (Karléca) és Hajdu Sándor mondtak, szükségét látta annak, hogy válaszoljon és politikai beszéd számba menő szavaiban válaszolt a függetlenségi párt küzdelmének s Kossuth Lajos 1848-i programjában gyökerező függetlenségi törekvéseinek céljait. Beszédét viharos öljen és taps követték s a társaság ezután csakhamar a hálteri népgyűlésre indult, melynek befe-

jeztével a budapesti vendégek ismét hazá utaztak.

Az ujvidéki Szokol bemutatkozása. A szerbek körében Bajazet Zsivkó nyug. közs. jegyző elnöke alatt alakult Szokol e hó 2-án, vasárnap d. u. 4 órakor lépett első ízben a nyilvánosság elé. A Hán-téren épült Prandafil-féle ház tágas udvarán, előkelő s igen nagyszámú közönség előtt folytak le a Szokol bemutatkozó szabad-és tornaszergyakorlatok, melyek nagy ügyességről, szabatos kivitelről tanuskodva rendkívül nagy tetszést és sűrű tapsokat arattak. A belépti díj mellett lefolyt tornagyakorlatok jóvá 1000 koronán felüli jövedelmet eredményeztek.

A fürdő Urnapján nyitva. Az Ujvidék-Városi Jódosgyógyfürdő és Ásványvíz rt. ez uton is értesíti a n. é. közönséget, miszerint a fürdő Urnapján is egész nap nyitva van. A gőzfürdő délelőtt a férfiak részére, délután pedig a hölgyek rendelkezésére áll.

Ezüstlakodalmom. Balla Árpád, függetlenségi pártunk lelkes, oszlopos tagja és neje szül. Juba Matild e hó 1-én ünnepelték meg teljesen szük családi körben, boldog házasságuk 25 ik évfordulóját. E családi ünnepélyen megjelent Budapestről Balla Aladár nyug. főispán is. Tartós, zavartalan, egészséget és boldogságot a további 25 esztendőhöz.

Uj kávéház nyit Ujvidéken. Az Adamovich-léle palota földszintjén berendezett Elite-kávéházat e hó 1-én nyitotta meg tulajdonosa: Adamovich György. Az új kávéház, mely megnyitja óta állandóan élénk látogatottságnak örvend, díszere válik városunknak s berendezése, felszerelése, kivilágítása a szó szoros értelmében a legkényesebb igényeknek is megfelelően, teljesen modern, pazar fényű és stilszerű izlésre vall. Nemcsak szoroson vett kávéházi italok lesznek itt kiszolgálva, hanem a legkényesebb gourmand izlését is kielégítő hazai s külföldi borok, sörök, ásványvizek, pezsgők, likörök, sütemények, gyümölcs, sajt, meleg és hideg ételek dus választéku készlete is mindenkor kapható.

Az időjárás. Meteor szerint június havának változási napjai 3-4-8-13-14-16-18-20-27 és 29-re esnek. Legerősebb hatásuk 12 viharos, vagy zivataros jelleggel, esetleg széles idő, 27 zivatar, vagy viharos szél.

Halálozás. Markovits Dusan óverbácsi g. kel. lelkész hosszú betegség után, életének 49. évében meghalt. Temetése a község igen élénk és nagy részvete mellett ment végbe.

Pályázat tanítói és tanítónői állásokra. A vallás- és közoktatásügyi miniszter B. Bodrog vármegye következő községeibe áll. elemi iskolai tanítói és tanítónői állásokra f. június 15-i lejáratral pályázatot hirdet: Apatin, Gombos, Monostorszeg 1—1 tanítónői (r. kath.), Baja 1 igazgatótanítói s 1 tanítónői (r. kath.), Baja külváros 3 tanítói s 3 tanítónői (r. k.), Okér 1 tanítónői (ág. ev.) s 1 tanítónői (r. k.), Sajkáslak 1 tanítónői (g. kel. szerb), Szabadka tanya 3 tanítói s 2 tanítónői (r. k.), Titel 1 tanítói (g. kel. szerb) állásra.

Áthelyezések. Az igazságminiszter Csorbai Sándor titeli jb. jegyzőt a zsablyai, Vujkovits Károly törökbecsei jb. telekkönyvvezetőt a zsablyai és Kégl János titeli jb. telekkönyvvezetőt a törökbecsei, Danko Samu titeli jb. irodatisztet és Nisztorán Péter titeli jb. írnokot a zsablyai kir. járásbíróshoz helyezte át.

Állami jutalmak ipari munkásoknak. A kisipari és gyári munkások, illetőleg munkaadók figyelmébe. A kereskedelem-

LIPIK ELSŐRANGÚ BIZTOSAN GYÓGYIT
GYÓGYFÜRDŐ

Alkalikus, sós,
jódos vizek
Radioaktív források

reumát, ischiast, anyagcsere zavart, cukorbetegséget, alkati bajokat, gyermek kórkort, csonttöréseket és izzárdmányaikat.
64 oC. Nyári és téli kúra.
Kivánatra prospektus ingyen

ügyi miniszter elhatározta, hogy évenként bizonyos számú jutalmat ad a kereskedelmi és iparkamarák javaslatára oly ipari munkásoknak, kik hosszú és hűséges szolgálattal és ezzel párosult egyéb kiváló jó tulajdonságokkal erre érdemeket szereztek. E jutalmakból évenként 5 esik a szegedi kereskedelmi és iparkamara területére és ezek rendszerint minden évben a karácsonyi ünnepek körül osztatnak ki megfelelő ünnepélyességgel. A kitüntetett munkások mindegyike 100 koronát és a jutalmazás indokait tartalmazó elismerő okmányt kap. A kitüntetésre való javaslatlással és a jutalmak kiosztására a kamara főadatát képezvén, fölkérjük a kerület munkaadóit, úgy a gyárosokat, mint a kisiparosokat, hogy közöljék a kamarával azon munkások névsorát, az azokra vonatkozó és a jutalomra való érdemességét bizonyító adatok kíséretében, kiket a jutalmazásra érdemeseknek tart. A kitüntetésre való igény előfeltételei a következők: 1. magyar állampolgárság, 2. tényleges ipari munkában való állandó alkalmaztatás (kapus, kocsis, gyári irodaszolgá és más ily természetű szolgálatot teljesítő a jutalomra igényt nem tarthat) 3. legalább 15 évi megszakítás nélküli működés az ipari munka körében (tanoncóévek beszámíthatók, évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál a teljesen betöltött évadok teljes évekként egyenértékűnek tekintetnek), 4. a rendes munkabér, vagy munkakereset évi összege, a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat. Mindezen feltételek teljesítése hiteles okiratokkal, esetleg a munkakönyvvel, vagy annak hiteles másolatával bizonyítandók. A kellő felszerelt ajánlások legkésőbb 1912. évi június hó 20-ig küldendők be a kamarához.

Államsegély a tanítók fürdőjének.

A tanítók társadalmi gyógyfürdője, üdülő és gyermeknyaraló-telepe létesítése érdekében megindított országos mozgalmat a vallás és közoktatásügyi kormány is a legmelegebb érdeklődéssel és pártfogással kíséri. Mint illetékes helyről értesülünk, az „Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet” kérése alapján a közoktatásügyi miniszter a május 12-én megnyitott Tanítók Fürdője befektetési céljára, évi 2000 kor. államsegélyt engedélyezett. A közoktatásügyi kormánynak ezen nagyjelentőségű erkölcsi és anyagi támogatása teljes mértékben biztosítja a gyógyfürdő és üdülő-telep kiépítését. A részvénytársasági szervezkedés eddig elért kiváló eredményeit, az ezen év végéig meghosszabbítani tervezett további részvényjegyzési elhatározás csak fokozza, annyival is inkább, mert a közeli napokban kibocsátandó új tervezet alapítói a részvénytöke jelentékeny nagy részét már előre biztosították s így a további részvényjegyzésekkel csak a fennmaradó alapítói részlet biztosítandó. A gyógyfürdőt tanítók, a legminimálisabb árszabással a székelyudvarhelyi Szejké fürdőn már megnyitották s ennek prospektusa mindenre nézve teljes tájékoztatást nyújt. Ugy a fürdő, mint a részvénytársaság ügyére nézve minden megkeresés Gyerekes Mihály ig. tanító címére Székelyudvarhely küldendő.

A zentai pofon. Ezen a címen vezércikke az a zombori „Bácsmegyei Függetlenség” a zentai választásról. Ez a cikk valóban a fején találja a szegyet, amikor megállapítja, hogy az, ami Zentán 1912. május 24-én elcsúszott, egy pofon volt a hivatalos vármegyének. A hivatalos vármegyét pedig jelenleg Vojnich István báró foglalja le magának: a pofon tehát elsősorban őt illette. Ezzel fellélegzett, felszabadult az egész vármegye azon nyomás alul, melylyel lelkeben lenyűgözve tartotta ezen üres, sivár lelkű, intolerans és bosszút ílhögő Tisza-kreatúra. Többet aligha megy Zentára kortesutra.

Az Uj Idők legutóbbi számában ismét megszólal Herkayné, aki a maga elmés és kedves modorában hozzászól a mai izgalmas napok eseményeihez. Elbeszélést Herczeg Ferenc irt „Mária-tallér” címmel, továbbá Pekár Gyula, akinek „Asszony című novelláját egyébként a Petőfi társaság legutóbbi ülésén felolvasták. Bíró Lajos „A szent halál” és

Somlai Károly „A pirosnapernyős leány” elbeszélései mellett érdekes cikket találunk a trónörökös családjáról készült számos művészi fotográfia díszit. Farkas Pál folytatja hamar népszerűvé vált humoros új rovatát, „A kéj-utazó naplóját” és közli még az Uj Idők Balzac érdekes és magvas tanulmányának, „Az előkelő élet pszichológiájá”-nak folytatását. Cikk a milói Vénuszról és a Vénusz-frizurákról, Szabolcska Mihály és Jakab Ödön verse, Krudy Gyula regényfolytatása. stb. egészítik ki a lap szövegrészét, míg az illusztrációk közül kiemeljük Komári Macz Endro művészi rajzait, Mühlbeck Károly ötletes fejleseit. stb. Az Uj Idők előfizetési díja negyedévre 5. korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

A szabokai ügyvédi kamara közli, hogy Dr. Glanz Ábrahám ügyvédet Zombor székelyhelyi az ügyvédek lajstromába felvette s hogy Dr. Bárdos Lipót zentai ügyvéd lakóhelyét Temerinbe helyezte át.

Uj közs. jegyző. Kölpény község képviselőtestülete, nem rég elhunyt közs. jegyzőjének helyébe Bratyevasi Vitályos zsabolyai aljegyzőt egyhangulag választotta meg községi jegyzőnek.

Rohitsch Sauerbrun világhírű és igen kedvelt gyógyhelyet mindjárt a korai idény kezdetén nagyszámú vendégek keresték fel, akik alig tudták megvárni a magnesium és alkalikus só-dús Styria- és Donati-források megnyitását. Az első idény-hónapok élénk látogatottsága, mely évről-évre emelkedik, annak is tulajdonítandó, hogy alig van olyan hely, ahol a tavasz hangulatjeljes pompája gyönyörűbben szembe tűnik s a remény örömet biztatóbban hangolni képes, mint délkeleti Stajerszág friss és a legdusabb vegetációval megáldott hegy-erdős részében. De nincs hiány egyéb szórakozásokban sem, a kitűnő zenekar, játékok a szabadban, olvasóterem, köleskönyvtár, tombola stb. változatos mulatságokat nyújtanak. Az új gyógyház hangversenytermében június hóban állandó kinoszínház kezd meg előadásait. A gyógyszerekben fontos újítás egy rádium-inhalátorium berendezése, mely ezt a folyton haladó gyógyhelyet a legmodernebb, legelső ausztriai fürdővé emeli.

Egy apa rémtette. Bizanne István csurogi lakos azért, mert a felesége nem fínt, hanem leánygyermeket szült, a gyermek szájába vitriolt öntött, amittől a gyermek meghalt. Az állatias apa ellen megindult a büntető eljárás.

Állati betegség emberen. Sztanisits Gyóko óbecsei bérkocsi tulajdonos elitkolta, hogy lova takonykóros és maga gyógyította azt. A beteg ló ápolása közben fertőzést kapott; ugyanis a kezén volt karcolás révén a rémes állati kór ráragadt az emberre és rövid idő alatt olyan pusztulást vitt véghez a szerencsétlen ember szervezetén, hogy a legszorgosabb, leg gondosabb orvosi kezelés sem tudta e szokatlan és halálos betegséget megtörni. Az állati kór megölte a szerencsétlen, szorgalmas és takarékos embert.

Ujságírói gyűlés. A vidéki hírlapírók országos szövetsége az idei rendes közgyűlését Győrött tartja június hó 30-án.

A zombori függetlenségi kör e hó vasárnap leplezte le megfelelő ünnepélyességek keretében Mész Mátyas tb. elnökének, a Pártelnöki székében teljesített nagy szolgálatait és érdemeit megörökítésére megfestett arcképét. A leplezési ünnepélyt este társasvacsora fejezte be.

A Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület erdélyi tanulmányútja. A bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület f. május 16-26-ig Erdélybe tanulmányutat rendezett, melyen Inhoff József ügyvezető titkár vezetésével 40 kiscgazda vett részt. Kirándulók Nagyváradon a székesegyházat és hadapródiskolát, majd a várost tekintették meg. Kolozsvárt az erdélyi gazdasági egyesület a kolozsvári gazdasági egyesület és Kolozsvár város vendégei voltak. Török Bálint, az erdélyi gazdasági egyesület s. - tit-

kára és a kolozsvári gazdasági egyesület kiscgazdái kalauzolták őket, megtekintették a történelmi emlékekben gazdag várost, a Mátyas szobrot, Mátyas templomot, Mátyas király szülő házat és az abban elhelyezett erdélyi kárpát muzeumot. Az erdélyi méhészet egyesület méhészeti telepét, ahol akkor Tóth János méhészeti szaktanár a méhtenyésztés és a kaptárkészítésre oktatta ki a tanulmányútját. Az egyetemi klinikák után, az európai hírv modern egyetemi könyvtárt tekintették meg. Délután megkoszorúzták Mátyasnak, az igazságosnak szobrot a bácskai gazdák. A rögtönzött, talpra esett alkalmi beszédet Mihályi József bácsöldvári tanító mondotta. A Himnusz elénekzése után az akadémiában az egyes szertárat, majd az akadémia mintagazdaságát és kísérleti telepét tekintették meg. Zell Frigyes sörházát. Este a eszernadia színpadon bucsuacsora volt, a hol a vendéglátók és vendégek szívélyes bucsút mondtak egymásnak. Krassón az erdélyi szász gazdasági egyesület tenyészállat-kiállítását, a háziipari kiállítását, a fekete templomot, a tejesarnokot nézték meg. Kár, hogy a szakadó eső a Nagycenkre tervezett kirándulást meghiúsította. Kopony orsz. képviselő kalauzolására mellett felmentek a Rozsnyói paraszt várba. Délután érkezett meg Rozsnyóra Salvador főherceg kíséretével, amikor is alkalom kínálkozott a szász népviselet és társadalmi viszonyok megfigyelésére. Az ünnepély után kisebb csoportokba verődve a szász és román kiscgazdák házaik keresték föl, ahol bő alkalmuk volt a szászok gazdálkodásának tanulmányozására. Kopony képviselő és Smidt közszéki bíró vezetése alatt a szászok a 300,000 korona költségen épült közszéki szállodát és színházat, az iskolákat, a templomokat, községházat, a mintaszertű bika-ménes kan istállókat, egyik nagyobb virágkertészetet felkerestek s több gazdaudvart. Nagyszébenben megnézték az evangélikus és görögkeleti román katedrális, a városházát, az erdélyi szász muzeumot, a villa negyedet, jegenye parkot, népfürdőt és váromokat. Vizaknán a modern sós fürdőt, a sóbányát, a hol az aknában a Hymnust elénekelték. A kedvező időben a nyílt fürdőben megfürdöttek. Aradon a hajnali órákban kimentek a vesztő helyre, itt elénekelték a Hymnust megnézték a várost. Temesváron megnézték a Nymetz-féle kerteszetet, a székesegyházat, a gyűrvárosi millenniumi templomot, zsinagógát, váromokat, a bel-es gyűrvárost, Lugoson át Orsovára érkeztek, kimentek Adakalehra, a magyar határra, a korona kápolnába. Kocsikon megnézték Horváthfürdőt, itt a hét, meleg forrást is. Hajón a tündéri kazánon át Belgrádba érve kimentek Topesiderbe, itt megnézték Mihály fejedelem nyaralóját, a parkot. A zuhogó eső a gazdasági tanítézet megtekintésében megakadályozta őket. Belgrádon megtekintették a várost, a muzeumokat, képviselőházat, a várat stb. Belgrádból Zimonyba, innét Ujvidékre, Szabadkán át szép emlékekkel és bő gazdasági tapasztalatokkal meegazdagodva egymástól szívélyes bucsút véve tértek haza a tanulmányúton résztvevők. Ugy az államvasutak tisztjói, segédszemélyzete, mint az egyes társaságok a legnagyobb előzékenységgel és szíveséggel könnyítették meg a kirándulást.

A görös csak kicsiny baj

azokhoz a kellemetlenségekhez képest, a melyek például egy autó-kiránduláson szerzett komoly meghülésből érhetik. Ezért mindig el kellene vinni az utra egy doboz valódi Fáy-féle szódai ásványpasztillát, a mikor autó-kirándulásra megyünk. A pasztilla megvédi a nyálkhartyákat, elhárítja zavarait és a portól érhető veszedelmektől is megvédi. Fáy valódi szódaije minden gyógyszerárban, drogériában stb. 1 korona 25 filléért kapható dobozonként.

Közgazdaság.

Késő őszi zöldtakarmányok.

Minden gazdának törekednie kell arra hogy kora tavasztól késő őszi zöldtakarmány álljon rendelkezésére, mert ha ősszel korán

kezd a száraz takarmány etetését, hamar elfogy szénája, s tavasszal nem lesz mit etetni állataival. Oda kell tehát törekedni, hogy erre alkalmas magvaknak július, augusztus, szeptember elején történő elvetésével a fagy beálltáig mindig zöldtakarmány álljon rendelkezésére. A következő, nyáron vethető takarmányféléket ajánljuk mint olyanokat, melyek késő ősszel kitűnő zöldtakarmányokat szolgáltatnak.

A köles az, amely rendkívül gyorsan fejlődik, s az elvetéstől számított 60-70 nap múlva kaszálható. Elvetendő tehát aug. hó folyamán vagy esetleg szeptember első napjaiban is. Bármely növény után vethető, de különösen jól sikerül bibor here, csalamádé után, kevesebb őszi kalászos után. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy a talajról, melybe a kölest vetjük, már egy aratást, lett legyen az lóhere, csalamádé stb. már levettünk s így talajunk nem igen van olyan erő állapotban, hogy egy másik növényt is fejleszthessen, nagyon célszerű vetés előtt 100-150 kg. szuperfoszfátot kiszórni és alászántani. Magját sorba kell vetni 15-20 cm. sortávolságra, a mely esetben 18-20 lt. magra van szükségünk, szórva vetésnél pedig 20-30 literre. A mag alátakarása kötött talajon 1 1/2, laza talajon pedig 2 1/2 cm. mélyre történjen. Kaszálni bugájanak kihányása kezdetén kell; zombolyázásra alkalmas, szénává is szárítható.

A fehér mustár is kitűnő zöld takarmány, szintén rövid tenyészidővel bír s aug. végén, szeptember elején vethető. Kaszálni virágzása kezdetén kell, szénává nem szárítható, zombolyázásra nem alkalmas, ezért is csak kisebb területre vetendő; kat. holdanként 11-14 kg. magra van szükség.

A fehér takarmány borsó és őszi árpa keveréke is kitűnő késő őszi zöldtakarmányt ad. E keverék 100 lt. borsó és 50 lt. őszi árpa keverékéből létesítendő. Valamennyi közül ez igényel legkevesebb mezeget, tehát mindaddig kaszálható, a míg fagy be nem áll. Kedvező időjárás esetén a borsó 40-50 nap multával viragozni kezd s ilyenkor kaszálható. Télen a borsó kifagy, az árpa azonban kora tavasszal kaszálható.

A gazdáknak oda kellene tehát törekedniük, hogy ezen most említett késői takarmányfélék egyik-másikának elvetésével késő őszi zöldtakarmány szükségletét fedezze.

Felelős szerkesztő: Zambauer Ágoston.
Laptulajdonos az úvidéki függetlenségi és 48-as párt.

**Az itteni piacra és környékére
ÜGYNÖKÖT keresek!**

Liptói turó és csemege vaj.
Schvarcz Lipót Fia trógyáros
GYETVA.

Ház eladás.

Bem utca 21. sz. alatt hat utcai szoba, konyha s egy udvari lakás, telek 1 hold és 13 méter nagy. Bővebbet ugyanott.

1-3

Keresek irodám részére egy ügyes, megbízható, könyvelésben, levelezésben, gépírásban teljesen jártas!

IRODA KISASSZONYT, aki hasonló minőségben már több év óta működött volt. Kezdő fizetés 80.-100 k. hónaponként. Irásos ajánlatok e hó végéig vétetnek figyelembe.

Krón Károly fia.
Ujvidéken

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZOR kevesebb a gond,
II-SZOR kevesebb a munka,
III-SZOR kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre is. Bármily harmatnál is permetezhet vele. Semmi üledéke nincs. Számtalan elismerő nyilatkozat: „Gyártjuk az eddig dr. Aschenbraud-szabadalmát képezett Rézkenport és bordói port is. Kérjen ingyen és bérmentve leírást a FORHIN-gyártól, Budapest Képvisele: Kanjor Izidor. Ujvidék.

Egyedüli Árusító Ujvidéken: Findeisen Gusztáv kereskedő.

Nagy sajtgyár szorgalmas **helyi képviselőt** keres. Ajánlatok „S. F. 4090“ jeligére Blockner hirdetőirodájába **BUDAPEST, IV., Semmelweis utca 4. intézendők.**

Teljes szikvizgyári berendezéseket,

szikvizgépeket, és az összes hozzávalókat legjobb minőségben szállítanak szifonokat

Dr. Wágner és Társai
Egyesült Gyárak Részvénytársaság
Budapest, IX., Tinódy-utca 3. sz.
Legnagyobb gyár e szakmában.

Tessék 1. sz. árjegyzékünket kérni és ismeretést egyéb gyártási agazatainkról.

1-3

A gyermekekért!

Ahol gyermekek vannak a házbán, ahol betegeket könnyen emészthető eledellel kell táplálni, ott a következőkre figyeljünk: Sütemények, Dr. Oetker receptjei szerint készítve és

Dr. Oetker sütőporával,

a jelen kor legjobb sütőporával sütte a legjobb táplálószer közé tartoznak. Önkonyhán készítve, tejet, zsírt, lisztet, tojást, cukrot tartalmaznak, tehát a legszükségesebb tápszereket könnyen emészthető s ami fontos, igen izletes formában. A sütéskor a nagy hőfok következtében a liszt keményítő szemecskéi megnyílnak, a tej felesleges része elpárolog és a tejben netalán található bakteriumok ártalmatlanná tételnek. Egy próbakísérlet minden háziasszonyt és anyát meggyőz. Receptkönyvek ingyen. Dr. Oetker sütőpora mindenütt kapható. **Figyeljünk, hogy valódi Dr. OETKER-készítményeket kapjunk.**

Hungaria könyvnyomda Ujvidék.

ajánlja dusan felszerelt fűszer, kávé, tea, rum-, ásványvizek és magyarádi hegyaljai borok nagy raktárát. Különösen figyelembe ajánlja szőlősgazdáknak a nála kapható „Kontinentál“ nevű szőlőgyógymit, mely a maga nemében páratlan s a legrosszabb időben is kitart. Erről számos elismerő levél tanuskodik. Különösen ajánlja továbbá a „Saxonia“ rézgálicot, mely 96%-os, raffiát stb.

Dus választéka

van konyhakerti magvakból is, melyeknek csiraképeségeért jótáll. Árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál.

M. kir. dohány, szivar, okmány s postabélyeg árutá

Desel
Nyersolaj
Szívógáz
Benzin

MOTOROK

és lokomobilok

Gyors szállítás

Kedvező fizetés feltételek.

Messzemenő jótállás.

DREZDAI MÓTORGYÁR RÉSZV. TÁRS.
Németország legrégebb, legnagyobb mótorgyára.

Vezérképviselő:
Gellért Ignác és Társa
BUDAPEST, V., Kohári-utca 4. szám
(Alkotmány-utca sarok.)

